

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENOS ĮSTATYMO NR. VIII-1029
20, 23, 27, 28, 31, 33, 43, 56, 78, 117, 134, 138 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO
PAPILDYMO 115¹ IR 138¹ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
IKITEISMINIO ADMINISTRACINIŲ GINČŲ NAGRINĖJIMO TVARKOS ĮSTATYMO
NR. VIII-1031 PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL
UŽSIENIEČIŲ TEISINĖS PADĖTIES“ NR. IX-2206 X SKYRIAUS PAKEITIMO
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-
1316 5, 18, 32, 34, 51 STRAIPSNIŲ, X SKYRIAUS PAVADINIMO PAKEITIMO IR
ĮSTATYMO PAPILDYMO 56 STRAIPSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO NR. IX-2112 145, 148, 154, 156 IR
159 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 148¹ STRAIPSNIU
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS POLITIKŲ IR VALSTYBĖS
PAREIGŪNŲ DARBO APMOKĖJIMO ĮSTATYMO NR. VIII-1904 PRIEDĖLIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 231
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys. Įstatymų projektų tikslai ir uždaviniai.

2019 m. pirmosios instancijos administraciniuose teismuose iš viso buvo gautos 14273 bylos, išnagrinėta – 14929, iš jų išnagrinėta 2440 bylų, kuriose keliamas žalos atlyginimo klausimas dėl netinkamų įkalinimo sąlygų. Bylų dėl kitais pagrindais atsiradusios žalos priteisimo iš valstybės išnagrinėta apie 1243. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo duomenimis, 2019 m. apeliacine tvarka išnagrinėta 1181 byla dėl žalos priteisimo iš valstybės (kas sudaro 39 proc. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nagrinėjamų bylų). Atsižvelgiant į nuolat didėjančią apeliacine tvarka nagrinėtinų administracinių ginčų kiekį, bylų, nagrinėjamų apeliacine tvarka, terminai nuolat ilgėja (bylos nagrinėjimas gali užtrukti iki 16-18 mėn.), o tai gali būti laikoma kaip nepateisinamai ilgas bylos nagrinėjimo terminas, sprendžiant valstybės atsakomybės už padarytą žalą klausimą. Nemažą dalį administraciniuose teismuose nagrinėjamų bylų taip pat sudaro bylos dėl valstybės tarnybos teisinių santykių ir užsieniečių teisinės padėties, kurioms apskritai netaikomas ikiteisminis nagrinėjimas: pirmąją instanciją nagrinėjamų administracinių bylų dėl užsieniečių teisinės padėties 2019 m. buvo apie 364, o dėl valstybės tarnybos teisinių santykių – apie 300. Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme 2019 m. išnagrinėtų bylų pagal apeliacinius skundus 9 proc. sudarė bylos dėl užsieniečių teisinės padėties ir prieglobsčio, dar 8 proc. – dėl valstybės tarnybos teisinių santykių.

Teismuose nagrinėjant administracines bylas, pastebima, kad kai administraciniai ginčai pirmiausia išnagrinėjami nepriklausomose kolegialiose ikiteisminėse institucijose, teismuose tokios bylos nagrinėjamos greičiau ir kokybiškiau, nes esminės bylos faktinės aplinkybės ir kiti fakto klausimai būna nustatyti; mažėja viešojo administravimo subjektų teikiamų skundų skaičius; didėja teismo sprendimų stabilumas. Be to, ikiteisminis administracinių ginčų nagrinėjimas yra mažiau formalizuotas, greitesnis ir pigesnis būdas asmenims ginti pažeistas teises ir įstatymų saugomus interesus. Atsižvelgiant į tai, parengti Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 20, 23, 27, 28, 31, 33, 43, 56, 78, 117, 134, 138 straipsnių pakeitimo bei įstatymo papildymo 115¹ ir 138¹ straipsniais įstatymo projektas (toliau – ABTĮ projektas), Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo Nr. VIII-1031 pakeitimo įstatymo projektas (toliau – IAGNTĮ projektas), Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 X skyriaus pakeitimo įstatymo projektas (toliau – UTPĮ projektas), Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 5, 18, 32, 34, 51 straipsnių, X skyriaus pavadinimo pakeitimo ir įstatymo papildymo 56 straipsniu įstatymo projektas (toliau – VTĮ projektas), kuriais siūloma nustatyti atskirų kategorijų administracinių ginčų nagrinėjimą privaloma ikiteisimine tvarka, t. y. ginčų dėl žalos, atsiradusios dėl valstybinio administravimo subjektų ir savivaldybių administravimo subjektų neteisėtų veiksmų, atlyginimo; dėl

tarnybinių ginčų, jeigu įstatymai nenustato kitokios ikiteisminės šių ginčų nagrinėjimo tvarkos; dėl sprendimo dėl užsieniečio darbo atitikties Lietuvos Respublikos darbo rinkos poreikiams, dėl sprendimo atsisakyti išduoti, pakeisti ar panaikinti leidimą gyventi Lietuvoje, atsisakyti išduoti ar panaikinti leidimą dirbti Lietuvoje. Be to, siekiant sustiprinti Lietuvos administracinių ginčų komisijos (toliau – LAGK), nagrinėsiančios minėtų kategorijų ginčus privaloma ikiteisimine tvarka, bei Mokestinių ginčų komisijos nepriklausomumą ir nešališkumą, parengtas Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą 231 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – BK projektas), siekiant nustatyti baudžiamąją atsakomybę už trukdymą minėtų komisijų nariams atlikti su bylos nagrinėjimu susijusias pareigas. Atsižvelgiant į tai, kad minėtos ginčų komisijos yra kvaziteismai, kurie prisideda prie žmogaus teisių gynimo ir padeda vykdyti teisingumą, ginčų komisijų narių nepriklausomumas turi būti užtikrinamas analogiškai, kaip ir teisėjų, t. y. baudžiamosios atsakomybės priemonėmis.

Kadangi nuo 2018 m. sausio 1 d. administracinius ginčus nagrinėjanti Vyriausioji administracinių ginčų komisija pertvarkyta į Lietuvos administracinių ginčų komisiją su teritoriniais padaliniais Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje, t. y. veikia visoje Lietuvos teritorijoje, numatoma, kad minėtas bylas privaloma ikiteisimine tvarka nagrinėtų LAGK. Pažymėtina, kad LAGK galėtų būti laikoma teismine institucija pagal kriterijus, suformuotus Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje (kaip pavyzdžiui, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2010 m. spalio 21 d. sprendime byloje Nr. C-385/09 *Nidera Handescompagnie BV v. Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos*, teismine institucija buvo pripažinta Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, atsižvelgiant į tai, kad institucija yra įsteigta pagal įstatymus, užtikrintas institucijos nepriklausomumas; veiklą vykdo nuolat; taiko teisės normas; procesas, kaip teisme, pagrįstas rungimosi principu; jos jurisdikcija yra privaloma). LAGK nagrinėja ginčus greitai ir efektyviai – pagal Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo (toliau – ĮAGNTĮ) 12 straipsnį, administracinių ginčų komisijai paduotas skundas (prašymas) turi būti išnagrinėtas ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo jo priėmimo dienos; prireikus motyvuotu administracinių ginčų komisijos sprendimu bendras skundo (prašymo) nagrinėjimo terminas gali būti pratęstas dar 10 darbo dienų. Pažymėtina, kad LAGK kasmetinių veiklos ataskaitų duomenimis, tik apie 12-15proc. LAGK sprendimų buvo skundžiami apygardos administraciniam teismui (todėl LAGK išnagrinėjamų bylų skaičiumi, kuriuose sprendimai nebuvo apskūsti, sumažinamas teismų darbo krūvis).

Atsižvelgiant į tai, kad Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Mokestinių ginčų komisija) statusas, ginčų nagrinėjimo principai yra panašūs kaip LAGK, kartu parengtas Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 145, 148, 154, 156 ir 159 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 148¹ straipsniu įstatymo projektas (toliau – MAĮ projektas), kuriuo numatoma privaloma ikiteisminė visų mokesčių ginčų nagrinėjimo Mokestinių ginčų komisijoje tvarka. Pažymėtina, kad jau šiuo metu didžioji dalis mokesčių mokėtojų skundų yra paduodama Mokestinių ginčų komisijai, o ne tiesiogiai administraciniam teismui (2019 m. ši komisija išnagrinėjo 264 skundus (prašymus), o tiesiogiai teismui, nesikreipiant į komisiją buvo paduota 13 skundų)¹.

Kartu siūloma, kad apeliacinis procesas dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo dėl LAGK, jos teritorinio padalinio ar Mokestinių ginčų komisijos sprendimo, priimto išnagrinėjus administracinį ginčą privaloma ikiteisimine tvarka, būtų galimas tik egzistuojant konkrečioms įstatyme nustatytiems pagrindams. Toks pasiūlymas pagrįstas tuo, kad asmens skundas jau būtų vieną kartą išnagrinėtas nepriklausomos kolegialios ikiteisminės institucijos, žodinio proceso tvarka bei užtikrinant asmens procesines teises ir asmuo jau būtų pasinaudojęs teise į bylos peržiūrėjimą teismine tvarka.

Taigi, ABTĮ projektu, IAGNTĮ projektu, UTPĮ projektu, VTĮ projektu ir MAĮ projektu (toliau – Įstatymų projektai) siūloma plėsti ikiteisminį administracinių ginčų nagrinėjimą nepriklausomose kolegialiose ikiteisminėse institucijose, siekiant, kad tokie ginčai būtų išnagrinėti greičiau, efektyviau ir mažesnėmis sąnaudomis, tuo pačiu mažinant administracinių teismų darbo krūvį ir tokiu būdu sudarant prielaidas kitas teismuose esančias bylas nagrinėti greičiau bei kokybiškiau, didesnę dėmesį skirti sudėtingoms byloms.

¹ Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 metų veiklos ataskaitos duomenys.

Taip pat Įstatymų projektais siekiama nustatyti lankstesnes administracinių bylų teritorinio teisingumo taisykles bei bylų priskyrimo LAGK ir jos teritoriniams padaliniais taisykles, suteikiant galimybę pareiškėjui bylinėtis arčiau jo gyvenamosios vietos, kartu sudarant prielaidas tolygesniam bylų paskirstymui tarp Vilniaus apygardos administracinio teismo ir Regionų apygardos administracinio teismo, bei pastarojo teismo rūmų (atitinkamai tolygesniam bylų paskirstymui tarp LAGK ir jos teritorinių padalinių).

IAGNTĮ projektu, be kita ko, siekiama įgyvendinti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus 2019 m. birželio 7 d. pažymoje Nr. 4D-2017/2-1307/3D-1484 „Dėl Genės Kazlauskienės skundo prieš Kupiškio rajono savivaldybės administraciją“ išdėstytą rekomendaciją (toliau – Seimo kontrolieriaus rekomendacija) – nustatyti reikalavimą informuoti suinteresuotą asmenį nustatytu terminu raštu apie LAGK pirmininko ar jo paskirto kito administracinių ginčų komisijos nario priimtą atsisakymą priimti nagrinėti skundą.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai ir rengėjai.

Įstatymų projektus rengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2019 m. kovo 13 d. įsakymu Nr. 1R-113 „Dėl Darbo grupės sudarymo“ sudaryta Darbo grupė administracinių ginčų nagrinėjimą reglamentuojantiems teisės aktams tobulinti.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai.

Šiuo metu Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) 20 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad, netaikant išankstinio nagrinėjimo ne teismo tvarka procedūros, apygardos administracinis teismas, kaip pirmosios instancijos teismas, be kitų, nagrinėja šias bylas: dėl žalos, atsiradusios dėl valstybinio administravimo subjektų ir savivaldybių administravimo subjektų neteisėtų veiksmų, atlyginimo (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.271 straipsnis); dėl tarnybinių ginčų, kai viena ginčo šalis yra valstybės tarnautojas ar pareigūnas, taip pat ginčų, kylančių dėl materialinės atsakomybės ir regreso (atgręžtinio reikalavimo) teisės įgyvendinimo pagal Valstybės tarnybos įstatymą; dėl užsieniečių skundų dėl atsisakymo išduoti leidimą gyventi ar dirbti Lietuvoje ar tokio leidimo panaikinimo, dėl leidimų gyventi Lietuvoje pakeitimo, taip pat dėl skundų dėl prieglobsčio nesuteikimo ar panaikinimo.

Pagal galiojančią Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 145, 151, 154, 159 straipsniuose nustatytą reglamentavimą, mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su centrinio mokesčių administratoriaus sprendimu, turi teisę jį apskusti Mokestinių ginčų komisijai arba administraciniam teismui. MAĮ 148 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta, kad Mokestinių ginčų komisija yra viešasis juridinis asmuo, išlaikomas iš valstybės biudžeto; komisijos tikslas – objektyviai išnagrinėti mokesčių mokėtojo skundą ir priimti teisėtą bei pagrįstą sprendimą. Nors Mokestinių ginčų komisija yra vertintina kaip nepriklausoma ikiteisminė ginčų nagrinėjimo institucija, tai nėra *expressis verbis* nurodyta MAĮ.

Vadovaujantis ABTĮ 31 straipsnio 1 dalyje nustatytomis teritorinio administracinių bylų teisingumo taisyklėmis, skundas (prašymas, pareiškimas) paduodamas tam administraciniam teismui, kurio veikimo teritorijoje yra atsakovo buveinė (gyvenamoji vieta), o jeigu atsakovas yra valstybė arba savivaldybė, – tam administraciniam teismui, kurio teritorijoje yra atsakovui atstovaujančios institucijos buveinė. Jeigu viešojo administravimo subjekto, jo teritorinio padalinio, teritorinio viešojo administravimo subjekto arba pareigūno, veikiančio Lietuvos Respublikos teritorijos dalyje, administracinio akto ar veiksmo (neveikimo) teisėtumas buvo patikrintas (nagrinėjamas) aukštesniojo pagal pavaldumą viešojo administravimo subjekto ir (arba) kitos išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijos, skundas (prašymas, pareiškimas) administraciniam teismui paduodamas pagal to viešojo administravimo subjekto, jo teritorinio padalinio, teritorinio viešojo administravimo subjekto arba pareigūno, kurio administracinio akto ar veiksmo (neveikimo) teisėtumas buvo tikrinamas (nagrinėjamas), buveinės vietą. ABTĮ nustatyta galimybė paduoti skundą (prašymą) pagal pareiškėjo gyvenamąją (buvėnės) vietą tik tam tikrų kategorijų bylose: bylose dėl žalos, atsiradusios dėl viešojo administravimo subjektų neteisėtų veiksmų, atlyginimo, bylose dėl pensijų skyrimo ar atsisakymo jas skirti, taip pat bylose dėl neįgalųjų teisių gynimo (ABTĮ 31 straipsnio 2 dalis). Vadovaujantis IAGNTĮ nuostatomis,

pareiškėjui nenumatyta teisė paduoti skundą (prašymą) LAGK ar jos teritoriniam padaliniui pagal pareiškėjo gyvenamąją (buveinės) vietą.

ĮAGNTĮ 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad LAGK ir jos teritorinių padalinių narius skiria Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Vyriausybė); LAGK ir jos teritorinių padalinių nariais gali būti tik Lietuvos Respublikos piliečiai, turintys aukštąjį teisinį išsilavinimą. LAGK ir jos teritorinių padalinių nariu negali būti asmuo, kuris įstatymų nustatyta tvarka pripažintas kaltu dėl sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo, nusikaltimo valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams, korupcinio pobūdžio nusikaltimo ar nusikaltimo, kuriuo padaryta turtinė žala valstybei, padarymo ir turi neišnykusį ar nepanaikintą teistumą; LAGK ir jos teritorinių padalinių narių kandidatūras, iš jų ir komisijos pirmininko, komisijos pirmininko pavaduotojo bei komisijos pirmininko pavaduotojų teritoriniuose padaliniuose kandidatūras, Vyriausybei teikia Lietuvos Respublikos teisingumo ministras (toliau – teisingumo ministras).

MAĮ 148 straipsnyje reglamentuojami reikalavimai Mokestinių ginčų komisijos nariams ir jų atrankos tvarka. Šios komisijos nariu gali būti skiriamas nepriekaištingos reputacijos asmuo, turintis finansų, teisės ar ekonomikos magistro kvalifikacinį laipsnį arba jį atitinkantį aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę kaip trejų metų darbo stažą mokesčių, muitų ar įmonių teisės srityje; asmuo negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos, jeigu jis įsiteisėjęsiu teismo nuosprendžiu pripažintas padaręs tyčinę nusikalstamą veiką ir teistumas neišnykęs arba atleistas iš teisėjo, prokuroro, advokato, notaro, antstolio, policijos arba iš valstybės tarnybos už šurkščius profesinės ar tarnybinės veiklos pažeidimus, jeigu po šio atleidimo nepraėjo penkeri metai, arba piktnaudžiauja psichotropinėmis, narkotinėmis, toksinėmis medžiagomis, alkoholiu ar kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis. Pretendentus į Mokestinių ginčų komisijos narius Vyriausybės nustatyta tvarka atranka finansų ministro ir teisingumo ministro sudaryta komisija, atsižvelgdama į šioje dalyje nustatytus reikalavimus pretendents ir pokalbio su pretendents, per kurį finansų ministro ir teisingumo ministro sudaryta komisija įvertina pretendento žinias ir įgūdžius, kurių reikia Mokestinių ginčų komisijos nario funkcijoms atlikti, galimybes panaudoti turimas žinias ir įgūdžius praktikoje, rezultatus. Pretendentų atranką organizuoja finansų ministerija. Tas pats asmuo Mokestinių ginčų komisijos nariu gali būti skiriamas ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės. Mokestinių ginčų komisijos nariai privalo būti Lietuvos Respublikos piliečiai. Mokestinių ginčų komisijos narius, Ministro Pirmininko teikimu skiria Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Mokestinių ginčų komisijos pirmininką iš visų komisijos narių Ministro Pirmininko teikimu skiria Vyriausybė.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. kovo 24 d. nutarimo Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“ 1.3.11 papunkčiu finansų ministrui yra priskirta mokesčių ir jų administravimo sritis. Tačiau pagal to paties nutarimo 1.10.4 papunktį, teisinių procesų reglamentavimas priskirtas teisingumo ministro valdymo sričiai. Tai, kad Mokestinių ginčų komisijos narių atranką organizuoja ir mokestinių ginčų nagrinėjimo sritį faktiškai koordinuoja Finansų ministerija, kuriai priskirtas politikos formavimas mokesčių administravimo srityje, sudaro prielaidas abejoti Mokestinių ginčų komisijos nepriklausomumu ir nešališkumu ginčų nagrinėjimo procese. Pažymėtina, kad Finansų ministerija yra vienos iš mokestinio ginčo šalies – centrinio mokesčių administratoriaus – steigėjas, centrinis mokesčių administratorius yra atskaitingas finansų ministrui (Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 1997 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. 110, 1 ir 4¹ punktai, Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 1998 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. 171, 3 punktas).

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

ĮAGNTĮ projekte siūloma nustatyti, kad LAGK ir jos teritoriniai padaliniai privalomai ikiteismine tvarka nagrinėja:

1) skundus dėl žalos, atsiradusios dėl valstybinio administravimo subjektų ir savivaldybių administravimo subjektų neteisėtų veiksmų, atlyginimo (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.271 straipsnis);

2) tarnybinius ginčus, kai viena ginčo šalis yra valstybės tarnautojas ar pareigūnas, taip pat ginčus dėl asmens, ėjusio valstybės tarnautojo pareigas, pripažinimo padarius tarnybinį nusizengimą

ir tarnybinės nuobaudos, kuri turėtų būti jam skirta, nustatymo, jeigu įstatymai nenustato kitokios ikiteisminės šių ginčų nagrinėjimo tvarkos;

3) skundus dėl sprendimo dėl užsieniečio darbo atitikties Lietuvos Respublikos darbo rinkos poreikiams, dėl sprendimo atsisakyti išduoti, pakeisti ar panaikinti leidimą gyventi Lietuvoje, dėl sprendimo atsisakyti išduoti ar panaikinti leidimą dirbti Lietuvoje.

Atitinkamai ABTĮ projektu atsisakoma ir (ar) keičiamos ABTĮ 20 straipsnio 2 dalies nuostatos, priskiriančios minėtų ginčų nagrinėjimą apygardos administracinio teismo, kaip pirmosios instancijos teismo, kompetencijai (netaikant išankstinio nagrinėjimo ne teismo tvarka procedūros).

Kartu siūloma keisti įstatymus, reglamentuojančius konkrečių sričių teisinius santykius, kuriuose nurodoma skundų padavimo administraciniam teismui tvarka (netaikant išankstinio nagrinėjimo ne teismo tvarka procedūros arba taikant procedūrą, nesusijusią su privalomu skundų nagrinėjimu nepriklausomoje ikiteisminėje institucijoje):

a) VTĮ projektu siūloma atsisakyti keičiamo įstatymo nuostatų, reglamentuojančių tarnybinių ginčų, taip pat ginčų dėl asmens, ėjusio valstybės tarnautojo pareigas, pripažinimo padarius tarnybinių nusizengimą ir tarnybinės nuobaudos, kuri turėtų būti jam skirta, nustatymo, priskyrimą tiesiogiai administracinio teismo kompetencijai ir nustatant, kad jie nagrinėjami privaloma ikiteismine tvarka IAGNTĮ nustatyta tvarka.

b) UTPĮ projektu siūloma nustatyti, kad skundas dėl sprendimo dėl užsieniečio darbo atitikties Lietuvos Respublikos darbo rinkos poreikiams dėl sprendimo atsisakyti išduoti, pakeisti ar panaikinti leidimą gyventi Lietuvoje, dėl sprendimo atsisakyti išduoti ar panaikinti leidimą dirbti Lietuvoje, paduodamas LAGK ar jos teritoriniam padaliniiui IAGNTĮ nustatyta tvarka, išskyrus šiame įstatyme numatytus atvejus.

MAĮ projektu numatoma, kad mokesčių mokėtojas, norėdamas ginčyti centrinio mokesčių administratoriaus sprendimą, pirmiausia turėtų kreiptis į Mokestinių ginčų komisiją t. y. ši komisija nagrinėtų mokestinius ginčus privaloma ikiteismine tvarka.

ABTĮ projektu (ABTĮ naujame 138¹ straipsnyje) siūloma reglamentuoti ribotos apeliacijos institutą, taikant ribotą apeliaciją tais atvejais, kai skundžiamas pirmosios instancijos teismo sprendimas dėl LAGK, jos teritorinio padalinio ar Mokestinių ginčų komisijos sprendimo, priimto išnagrinėjus administracinį ginčą privaloma ikiteismine tvarka. Apeliacinis procesas dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo dėl LAGK, jos teritorinio padalinio ar Mokestinių ginčų komisijos sprendimo, priimto išnagrinėjus administracinį ginčą privaloma ikiteismine tvarka, būtų galimas tik tuo atveju, jei egzistuoja vienas iš šių pagrindų: 1) ginčo klausimu yra suformuota aiški ir nuosekli Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika, nuo kurios nukrypo pirmosios instancijos teismas, priimdamas apeliaciniu skundu skundžiamą sprendimą; 2) pirmosios instancijos teismo sprendime yra padaryta akivaizdi teisės taikymo klaida; 3) būtina užtikrinti vienodos administracinių teismų praktikos formavimą. Be to, naujame ABTĮ 138¹ straipsnyje siūloma reglamentuoti apeliacinio skundo dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo dėl LAGK, jos teritorinio padalinio ar Mokestinių ginčų komisijos sprendimo, priimto išnagrinėjus administracinį ginčą privaloma ikiteismine tvarka, priėmimo tvarką.

Siekiant operatyvesnio ir efektyvesnio proceso pirmosios instancijos teisme, kai nagrinėjama byla dėl kvaziteisminės institucijos priimto sprendimo, siūloma ABTĮ projektu nustatyti, jog nauji įrodymai, kurie nebuvo pateikti privaloma ikiteismine tvarka ginčą išnagrinėjusiai LAGK, jos teritoriniam padaliniiui ar Mokestinių ginčų komisijai, tiriami tik tuo atveju, jeigu teismas pripažįsta pagrįstomis priežastis, dėl kurių tai nebuvo padaryta anksčiau, arba kai naujų įrodymų pateikimo būtinybė iškilo vėliau nagrinėjant bylą teisme (keičiamas ABTĮ 56 straipsnis). Be to, siekiant sąžiningo proceso, nustatoma, jog skunde (prašyme, pareiškime) dėl LAGK, jos teritorinio padalinio ar Mokestinių ginčų komisijos sprendimo, priimto išnagrinėjus administracinį ginčą privaloma ikiteismine tvarka, negalima kelti reikalavimų, kurie nebuvo pareikšti nagrinėjant ginčą šiose institucijose. Naujais reikalavimais nelaikomi reikalavimai, neatsiejamai susiję su jau pareikštais reikalavimais (keičiamas ABTĮ 28 straipsnis).

Atsižvelgiant į tai, kad LAGK ir jos teritoriniai padaliniai bei Mokestinių ginčų komisija nagrinėja ginčus posėdžiuose (žodinio proceso tvarka), ABTĮ projektu siūloma nustatyti išimtį dėl žodinio bylos nagrinėjimo teisme, nustatant, kad byla gali būti nagrinėjama rašytinio proceso tvarka, kai skundžiamas LAGK, jos teritorinio padalinio ar Mokestinių ginčų komisijos sprendimas, jei

proceso šalys per teismo nustatytą terminą nepareiškia prieštaravimo dėl tokio bylos nagrinėjimo (keičiamas ABTĮ 78 straipsnis).

Vertinant tai, kad LAGK bei Mokestinių ginčų komisija būtų privalomos ikiteisminės institucijos tam tikrų kategorijų administraciniams ginčams, numatoma joms suteikti teisę, suabejojus norminio administracinio akto, kuris turėtų būti taikomas konkrečioje byloje, teisėtumu, sustabdyti ginčo nagrinėjimą ir sprendimu kreiptis į administracinę teisumą su prašymu patikrinti, ar konkretus norminis administracinis aktas (ar jo dalis), kuris turėtų būti taikomas nagrinėjant ginčą, atitinka įstatymą ar Vyriausybės norminį teisės aktą (keičiamo ABTĮ 115¹ straipsnis, keičiamo IAGNTĮ 22 straipsnis, keičiamo MAĮ 156 straipsnio 3 dalis). Kartu keičiamo ABTĮ 115¹ straipsnyje siūloma reglamentuoti prašymo dėl norminio administracinio akto teisėtumo pateikimo administraciniam teismui formą – toks prašymas būtų įforminamas sprendimu; taip pat ABTĮ nustatomi reikalavimai sprendimo turiniui ir priedams.

ABTĮ projektu ir IAGNTĮ projektu siūloma keisti administracinių bylų teritorinio teisingumo taisykles, siekiant, kad jos būtų lankstesnės, suteiktų galimybę pareiškėjui bylinėtis arčiau jo gyvenamosios vietos, kartu sudarant prielaidas tolygesniam bylų paskirstymui tarp Vilniaus apygardos administracinio teismo ir Regionų apygardos administracinio teismo, bei pastarojo teismo rūmų (atitinkamai tolygesniam darbo bylų paskirstymui tarp LAGK ir jos teritorinių padalinių). Keičiamame ABTĮ 31 straipsnyje siūloma nustatyti, kad skundas (prašymas, pareiškimas) pareiškėjo pasirinkimu paduodamas: 1) tam administraciniam teismui, kurio veikimo teritorijoje yra pareiškėjo gyvenamoji (buveinės) vieta, jei ši vieta yra Lietuvos Respublikos teritorijoje, arba 2) tam administraciniam teismui, kurio veikimo teritorijoje yra atsakovo buveinė (gyvenamoji vieta), o jeigu atsakovas yra valstybė arba savivaldybė, – tam administraciniam teismui, kurio teritorijoje yra atsakovui atstovaujančios institucijos buveinė. Analogiška pareiškėjo pasirinkimo galimybė siūloma ir paduodant skundą (prašymą) LAGK ar jos teritoriniam padalinii (keičiamas IAGNTĮ 7 straipsnis).

Pažymėtina, kad, priėmus įstatymų projektus, LAGK ir Mokestinių ginčų komisija taptų privalomomis tam tikrų kategorijų administracinius ginčus nagrinėjančiomis institucijomis, kurių sprendimai, neapskundus jų per įstatymuose nustatytą terminą teismui, privalomai vykdomi; pirmosios instancijos administracinio teismo sprendimai dėl LAGK ir Mokestinių ginčų komisijos sprendimų, priimtų išnagrinėjus ginčus privaloma ikiteismine tvarka, galėtų būti skundžiami apeliacine tvarka tik išimtiniais ABTĮ nustatytais atvejais (ribota apeliacija). Atsižvelgiant į įstatymų projektais numatytą reglamentavimą, svarbu, kad ginčus ikiteismine tvarka nagrinėtų aukštos kvalifikacijos asmenys: aukšta ginčus nagrinėjančių asmenų kvalifikacija sustiprina ginčo šalims teikiamas nešališko ir sąžiningo proceso garantijas, padidina tikimybę priimti teisėtą, teisingą, racionaliai pagrįstą ir sąžiningą sprendimą.

Siekiant užtikrinti LAGK bei Mokestinių ginčų komisijos nepriklausomumą, šių komisijų narių nešališkumą, kartu užtikrinti, kad administracinius ginčus ikiteismine tvarka nagrinėtų tik aukštos kvalifikacijos asmenys, IAGNTĮ projektu ir MAĮ projektu siūloma ginčų komisijų narių išsilavinimo, kvalifikacijos bei nepriekaištingos reputacijos ir kitus reikalavimus priartinti prie teisėjų. Asmenys, siekiantys būti LAGK bei Mokestinių ginčų komisijos nariais, kaip ir pretendentai į teisėjus, privalėtų laikyti egzaminą, būtų įrašomi į pretendentų sąrašą, o vėliau atrenkami Teisingumo ministro sudarytos komisijos Teisingumo ministro nustatyta tvarka. Pretendentų į LAGK bei Mokestinių ginčų komisijos narius egzamino programą tvirtintų Vyriausybė, suderinusi su Teisėjų taryba. Pretendentų į LAGK ir Mokestinių ginčų komisijos narius sąrašą tvarkytų Teisingumo ministerija. Teisingumo ministras tvirtintų detalią asmenų įrašymo į pretendentų sąrašą tvarką, kurioje, be kita ko, nustatytų ir terminus, per kuriuos Teisingumo ministerija turėtų patikrinti pretendento į LAGK ir Mokestinių ginčų komisijos narius pateiktus dokumentus, jo duomenis įtraukti į pretendentų į LAGK ar Mokestinių ginčų komisijos narius sąrašą arba nustačiusi, kad pateikti dokumentai nepatvirtina pretendento atitikties įstatyme nustatytiems reikalavimams, motyvuotu sprendimu grąžinti šiuos dokumentus juos pateikusiam pretendentui.

Mokestinių ginčų komisijos narių atrankos organizavimą siūloma priskirti Teisingumo ministerijos kompetencijai. Tokiu būdu būtų panaikintos prielaidos abejoti šios ginčus nagrinėjančios institucijos nepriklausomumu ir nešališkumu, o siūlomas reglamentavimas atitiktų finansų ir teisingumo ministrų valdymo sričių paskirstymą, nustatytą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. kovo 24 d. nutarimu Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“. Mokestinių ginčų

komisijos narių atrankos organizavimą priskyrus Teisingumo ministerijos kompetencijai, būtų suvienodintos LAGK ir Mokestinių ginčų komisijos narių atrankos procedūros, kas yra svarbu, turint omenyje, jog abi šios institucijos taptų privalomos konkrečių kategorijų administraciniams ginčams nagrinėti ir šiems ginčams būtų taikoma ribota apeliacija. Atsižvelgiant į mokestinių ginčų specifiką, ir siekiant užtikrinti, kad į Mokestinių ginčų komisijos narius būtų atrinkti profesionalūs mokesčių (finansų) teisės specialistai, išliktų specialūs išsilavinimo ir patirties reikalavimai Mokestinių ginčų komisijos nariams, t. y. turėti aukštąjį universitetinį finansų, teisės ar ekonomikos srities išsilavinimą (bakaluro ir magistro kvalifikacinius laipsnius arba vienpakopį universitetinį išsilavinimą) ir ne mažesnę kaip 5 metų darbo stažą mokesčių, muitų ar įmonių teisės srityje. Kadangi pastarieji reikalavimai skiriasi nuo reikalavimų LAGK nariams, Mokestinių ginčų komisijos nariams turėtų būti rengiama atskira egzamino programa.

Tam, kad būtų užtikrintas sklandus ikiteisminis administracinių ginčų nagrinėjimas, IAGNTĮ projektu siūlytina suteikti teisę LAGK taikyti procesines baudas, *mutatis mutandis* vadovaujantis ABTĮ 83 straipsniu.

Siekiant apsaugoti LAGK ir Mokestinių ginčų komisijos narius nuo kišimosi į jų veiklą, susijusią su bylų nagrinėjimu, užtikrinant LAGK ir Mokestinių ginčų komisijos narių nepriklausomumą ir nešališkumą, BK projektu numatoma, kad už komisijos nariui atlikti su bylos nagrinėjimu susijusias pareigas būtų baudžiama viešaisiais darbais arba bauda, arba laisvės apribojimu, arba laisvės atėmimu iki dvejų metų.

Kartu teikiamas Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 priedėlio pakeitimo įstatymo projektas, kuriuo siūloma padidinti pareiginės algos koeficientus (2 punktais) LAGK teritorinių padalinių nariams (įskaitant pirmininko pavaduotojus teritoriniuose padaliniuose), nes pakeitus bylų teritorinio paskirstymo taisyklės, ne tik LAGK, bet jis jos teritoriniai padaliniai galėtų nagrinėti asmenų skundus (prašymus) dėl centrinių valstybinio administravimo subjektų teisės aktų, veiksmų (neveikimo) teisėtumo. Tačiau didesnis darbo krūvis, tikėtina, vis tiek išliktų LAGK, dėl didesnės tiek gyventojų, tiek viešojo administravimo subjektų koncentracijos Vilniaus apskrityje, todėl pagal siūlomą reglamentavimą pareiginės algos koeficientų skirtumai tarp LAGK ir jos teritorinių padalinių narių išliktų (2018 m. pradžioje² Vilniaus apskrityje buvo 805367 gyventojai, Kauno apskrityje – 563112, Klaipėdos apskrityje – 317252, Šiaulių apskrityje – 265467, Panevėžio apskrityje – 218726; 2010 m. Lietuvoje veikė 1061 įstaigų Vyriausybės veiklos srityje centinės valdžios lygmeniu³).

Siekiant geriau užtikrinti asmenų procesinių teisių garantijas, nagrinėjant administracinius ginčus privaloma ikiteismine tvarka, siūloma IAGNTĮ įtvirtinti:

1) bendrą nuostatą dėl bylos šalių procesinių teisių ir pareigų, visų pirma nustatant, jog bylos šalių procesinės teisės yra lygios; tai, kad bylos šalys turi teisę pareikšti nušalinimus ir prašymus, teikti įrodymus, dalyvauti tiriant įrodymus, užduoti klausimų kitoms bylos šalims, liudytojams, specialistams, ekspertams, duoti paaiškinimus, pateikti savo argumentus ir samprotavimus, prieštarauti kitų bylos šalių prašymams, argumentams ir samprotavimams, gauti LAGK ir jos teritorinių padalinių sprendimų, kuriais išsprendžiama byla, nuorašus, apskųsti LAGK ir jos teritorinių padalinių sprendimus ir naudotis kitomis šio įstatymo suteiktomis teisėmis (pagal galiojantį reglamentavimą šios teisės išplaukia iš kitų nuostatų, tačiau nėra aiškiai išvardintos);

2) bylos šalių teisę susipažinti su LAGK ir jos teritoriniuose padaliniuose esančiais dokumentais ir LAGK pirmininko, pirmininko pavaduotojo, pirmininko pavaduotojo teritoriniame padalinyje ar kito komisijos arba jos teritorinio padalinio nario leidimu gauti mokamas jų kopijas (skaitmenines kopijas) bei išrašus;

3) bylos šalies, kurios naudai priimtas LAGK ir jos teritorinio padalinio sprendimas, teisę gauti iš kitos bylos šalies savo išlaidų atlyginimą, jeigu ginčas LAGK ar jos teritoriniame padalinyje buvo nagrinėjamas ikiteismine tvarka privalomai; kartu reglamentuojama prašymų dėl tokių išlaidų atlyginimo pateikimo ir išnagrinėjimo tvarka;

² <https://osp.stat.gov.lt/documents/10180/3329771/Gyventojai.pdf>

³ <https://www.moksliniaiadarbai.lt/referatas/15219/biudzetine-istaiga-vs-viesoji-istaiga.html>

4) nuostatas dėl LAGK ir jos teritorinių padalinių sprendimų viešo paskelbimo, numatant, kad LAGK interneto svetainėje būtų skelbiami sprendimai (neskelbiant asmens duomenų), kurie priimti išnagrinėjus skundus (prašymus).

Privaloma ikiteismine tvarka nagrinėjant bylas dėl žalos, padarytos viešojo administravimo subjektų neteisėtais veiksmais, atlyginimo, gali atsirasti poreikis skirti ekspertizę (remiantis www.infolex.lt teismų praktikos paieškos duomenimis, 2018 m. pirmosios instancijos teismai skyrė tris miško žemės sklypų vertės nustatymo ekspertizes žalos atlyginimo byloje). Atsižvelgiant į tai, IAGNTĮ projekte numatoma, jog administracinių ginčų komisijos narys, paskirtas pranešėju byloje, ar administracinių ginčų komisija gali priimti sprendimą skirti ekspertą arba pavesti ekspertizės įstaigai atlikti ekspertizę, jei ginčas šiame įstatyme nustatyta ikiteismine tvarka nagrinėjamas privalomai. Šiuo atveju *mutatis mutandis* būtų taikomi ABTĮ 61-62 straipsniai (reglamentuojantys ekspertizės skyrimo atvejus, jos skyrimo ir atlikimo tvarką, eksperto teises) ir Lietuvos Respublikos teismo ekspertizės įstatymas. Ekspertizės apmokėjimui *mutatis mutandis* būtų taikomos ABTĮ 39 straipsnio 2-7 dalys, t. y. sumas, išmokėtinas ekspertams ir ekspertų organizacijoms, iš anksto į specialią LAGK sąskaitą įmokėtų ta bylos šalis, kuri pareiškė prašymą iškviešti ekspertus, o jei ekspertizė daroma abiejų šalių prašymu ar LAGK iniciatyva, reikalaujamas sumas įmokėtų šalys lygiomis dalimis; sumas, priklausančias ekspertams, LAGK išmokėtų, jiems atlikus savo pareigas, iš LAGK specialiosios sąskaitos; bylos šalių neįmokėtos sumos, išmokėtinės kaip bylos nagrinėjimo išlaidos, būtų priteisiamos įmokėti į LAGK specialiąją sąskaitą iš bylos šalies, kurios nenaudai priimtas sprendimas, arba iš šalių proporcingai patenkintų ir atmestų reikalavimų dydžiui. IAGNTĮ projekte numatoma reglamentuoti eksperto nušalinimo pagrindus, o siekiant reglamentavimo nuoseklumo, kartu ir specialisto, vertėjo ir posėdžio sekretoriaus nušalinimo pagrindus. IAGNTĮ projektu siūloma detaliau ir aiškiau reglamentuoti bylos nagrinėjimo sustabdymo pagrindus, terminus ir atnaujinimo tvarką, kartu įtraukiant ir ekspertizės skyrimą, kaip bylos sustabdymo pagrindą.

Siekiant įgyvendinti Seimo kontrolieriaus rekomendaciją, IAGNTĮ projekte siūloma įtvirtinti nuostatą, kad pagal IAGNTĮ priimti LAGK pirmininko (komisijos pirmininko pavaduotojo teritoriniame padalinyje) ar komisijos pirmininko (komisijos pirmininko pavaduotojo teritoriniame padalinyje) paskirto kito administracinių ginčų komisijos nario sprendimai išsiunčiami bylos šalims ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo jų priėmimo. Rekomendacija būtų pilnai įgyvendinta kartu su Lietuvos Respublikos Seime svarstomais Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo Nr. VIII-1031 pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIII P-3017 numatytais pakeitimais, kuriais būtų įtvirtinta, jog, nepašalinus per nustatytą terminą skundo (prašymo) trūkumų, LAGK pirmininkas (komisijos pirmininko pavaduotojas teritoriniame padalinyje) ar komisijos pirmininko (komisijos pirmininko pavaduotojo teritoriniame padalinyje) paskirtas kitas administracinių ginčų komisijos narys gražintų skundą (prašymą) jį padavusiam asmeniui *sprendimu*.

Priėmus Įstatymų projektus, jei LAGK ir Mokestinių ginčų komisijos sprendimų apskundimo tendencija išliktų nepasikeitusi (t. y. LAGK – 12-15 proc., Mokestinių ginčų komisijos – apie 60 proc.), pirmosios instancijos administracinių teismų darbo krūvis sumažėtų apie 3500 bylų, taigi, ateityje mažėtų ir apeliacinių skundų, paduodamų Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, skaičius, taip būtų sudarytos prielaidos kitas teismuose esančias bylas nagrinėti greičiau bei kokybiškiau. Bylų nagrinėjimas ikiteismine tvarka sąlygotų greitesnę administracinių ginčų išsprendimą su mažesnėmis bylos šalių sąnaudomis (nereiktų mokėti žyminio mokesčio, nėra privalomas advokato atstovavimas). Pažymėtina, kad ikiteismine tvarka bylos nagrinėjamos dvigubai greičiau nei pirmosios instancijos teisme (galimas maksimalus bylos nagrinėjimas LAGK yra 42 dienos, o apygardų administraciniuose teismuose, 2019 m. duomenimis, bylos vidutiniškai išnagrinėjamos per 100 dienų).

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Numatomos teigiamos teisinio reguliavimo pasekmės aptartos šio aiškinamojo rašto 4 dalyje. Priėmus Įstatymų projektus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Galima priimtų įstatymų įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Tikėtina, kad priimti Įstatymų projektai neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Galima priimtų įstatymų įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Įstatymų projektai įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Siekiant inkorporuoti Įstatymų projektus į teisinę sistemą, pakeisti ar panaikinti kitų galiojančių teisės aktų nereikės.

9. Įstatymų projektų atitiktis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, sąvokų ir terminų įvertinimas.

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymų projektuose neapibrėžiamos naujos ir nekeičiamos esamos sąvokos ir terminai.

10. Įstatymų projektų atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos teisei.

Įstatymų projektai neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos teisei.

11. Įstatymų įgyvendinimui reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, juos priimti turintys subjektai.

Priėmus įstatymų projektus, reikės pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. lapkričio 3 d. nutarimą Nr. 1368 „Dėl Ikiteisminio tyrimo įstaigose, prokuratūrose ir teismuose esančių baudžiamųjų bylų ir jose esančių dokumentų kopijų, teismuose esančių administracinių, civilinių bylų ir jose esančių dokumentų kopijų įkainių nustatymo ir mokėjimo už bylos medžiagos kopijas tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Teisingumo ministras turės patvirtinti tvarką, kuria vadovaujantis būtų atrenkami pretendentai į LAGK narius bei sudaryti pretendentų atrankos komisiją.

LAGK pirmininkas turės patvirtinti LAGK sprendimų, priimtų išnagrinėjus skundus (prašymus), skelbimo LAGK interneto svetainėje tvarką, informacinių ir elektroninių ryšių technologijų naudojimo LAGK posėdžiuose tvarką.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti.

Byloms dėl bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų, tardymo izoliatorių pareigūnų veiksmų ir sprendimų, bei byloms dėl žalos, atsiradusios dėl viešojo administravimo subjektų neteisėtų veiksmų, atlyginimo, siekiant išvengti nuteistųjų pristatymo į LAGK ir jos teritorinių padalinių posėdžius išlaidų, būtina įsigyti konferencinę įrangą, kuri suteiktų galimybę užtikrinti bylos šalies nuotolinį dalyvavimą. Konferencinės įrangos vieno komplekto kaina sudaro apie 10 tūkst. eurų. LAGK iš 2020 m. skirtų valstybės biudžeto asignavimų galėtų įsigyti vieną konferencinės įrangos komplektą; papildomų valstybės biudžeto lėšų poreikis kitiems keturiems komplektams (t. y. LAGK teritoriniams padaliniais) sudarytų 40 tūkst. eurų.

Poreikis LAGK teritorinių padalinių narių padidintiems atlyginimams sudarytų 117 tūkstančių eurų kasmet.

Atsižvelgiant į tai, kad šalims neįmokėjus į LAGK specialią sąskaitą sumų skirtų ekspertizei atlikti, ekspertizės išlaidas turėtų apmokėti LAGK (vėliau šios sumos būtų išieškomos iš bylos šalies, kurios nenaudai priimtas sprendimas), šioms reikmėms lėšų poreikis būtų apie 12000 eurų kasmet (atsižvelgiant į tai, kad gali reikėti apie 3 ekspertizių per metus, o vienos jų kaina, kaip matyti iš teismų praktikos, yra apie 4000 eurų).

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymų projektų rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Reikšminiai Įstatymų projektų žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „administracinis ginčas“, „teismas“, „ikiteisminis administracinių ginčų nagrinėjimas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.